

moeien. Haarlem werd ingenomen door de boeren en werd het centrum van het verzet. Hoorn zag er geen heil meer in en trok zich terug. De boeren kwamen voor Leiden dat een uitval deed en de boeren op de vlucht dreef. Sommigen gingen naar huis. In Beverwijk werd het boerenleger door Albregt van Saksen verslagen. Bij Heemskerk werd het restant vernietigd. Zware straffen werden uitgedeeld, ook aan Hoorn. Alkmaar moest bovendien zijn vestingwerken afbreken. De boeren hadden het nog beroerder dan voor de opstand.

Zie in Westfries Weekblad: "Hoorn door de eeuwen heen": "Om de kaas en het brood" door H.W. Saaltink.

In 1515 was Karel van Oostenrijk, die in 1519 Duits keizer werd en sindsdien Karel V genoemd werd, in oorlog met Karel van Gelre. Deze maakte gebruik van de Zwarte Hoop, een Duits huurleger, om de Oostenrijker te bestrijden.

In 1517 kwam van Gelres aanvoerder, Erkelens, in geldnood en de Zwarte Hoop sloeg aan het muiten. Frans I van Frankrijk spoorde Erkelens aan de Zwarte Hoop in Holland af te zetten. Gelderland was dan van zijn plundersaars af en de vijand werd op eigen gebied bevochten. Grote Pier van Kimsward vond dit een kolfje naar zijn hand. Deze zeerover was eerst boer geweest, maar als zeerover boerde hij beter. Hij landde in Onderdijk en trok brandschattend naar Medemblik. Deze stad werd geplunderd en wie kasteel Radboud niet kon bereiken werd vermoord. De Zwarte Hoop trok vervolgens naar Hoorn. De zware rechthoekige Noorderpoort met zijn twee ronde torens, gebouwd in 1502, was te sterk voor de Zwarte Hoop.

De zware Noorderpoort gebouwd in 1502 was te sterk voor de Zwarte Hoop.

Velius schrijft: ...voor Keeren langs na Hoorn; maar soo zij daer geen moet op hadden sloegen ze de Berkhouterweg in.

Wellicht was Grote Pier er hier niet meer bij, immers de schepen moesten weer terug. Sommigen menen, dat heer Jancko Douwama van Oldeboorn daarna het bevel voerde over de Zwarte Hoop. Bij Alkmaar aangekomen werd dit terstond ingenomen. De kastelen Middelburg en Nieuwburg werden afgebrand en Alkmaar geplunderd. Door de Hoornsen werd de Huingendijk, dichtbij Alkmaar, doorgestoken. De Geldersen trokken hierop weg en Hoorn hielp de branden te blussen. In 1519 kon Grote Pier door een fout van de wacht landen op de dijk bij Hoorn. Hij bracht zijn volk (niet de Zwarte Hoop) in de Jan Rijkenssteeg. De inwoners van Hoorn wisten ze te verdrijven. Sindsdien heet deze steeg: Geldersesteeg. (Velius en J.J. Kalma: Grote Pier van Kimsward.)

In 1572 ging Enkhuizen om en koos de zijde van de Prins. Alkmaar volgde en de geuzen-aanvoerder Sonoy dwong Medemblik zich over te geven. In Hoorn had de Spaansgezinde burgemeester, Jan Symensz Rol veel te vertellen. De mensen die niets te vertellen hadden, dwongen hem te vertrekken. Rol trok naar Amsterdam, hier was zijn rol uitgespeeld. Ook Hoorn ging om. Nog zo'n overwinning en ik ben verloren, sprak koning Pyrrhus van Epirus na zijn overwinning bij Heraclea in 280 v.Chr. Hetzelfde moet Alva gedacht hebben toen in juli 1573 Haarlem na moedig verzet zich overgaf. De val van Haarlem was dan een slag voor Oranje; in zijn gevolgen bleek het een ramp voor Alva. Op dit kerkhof der Spanjaarden waren 12.000 soldaten achter gebleven. Zijn grote crediet-verschaffers moorden en zijn kleine schuldeisers, de soldaten, hadden 28 maanden geen soldij ontvangen en sloegen aan het muiten.

Enkele maanden later boekte de trotse landvoogd twee nederlagen. Don Fadrique kon door het muiten niet de vruchten plukken van de val van Haarlem. Want toen hij de orde hersteld had en zich tegen Alkmaar wendde, kon de prins net bijtijds de hoplieden Cabiliau en Ruychaver met hun velds in de stad brengen. Meerdere aanvallen der Spanjaarden mislukten. Toen de toestand onhoudbaar werd gaf Diederik Sonoy aan Jonker Frederik van Zevender bevel om de dijk bij de Zijpe door te steken. 8 oktober 1573 begon bij Alkmaar de victorie. Al is pas in 1956 "Alkmaria Victrix" toegevoegd aan het stadswapen.

Een tweede nederlaag leed Alva 3 dagen later door het verlies van de Zuiderzee-slag. De Vereniging Oud-Monnickendam gaf in 1973 een fraai boekwerkje uit: "De slag op de Zuiderzee" door L. Appel.